

## סמסטר א' — מהפשע לפסק הדין: מבוא למשפט הפלילי

### מפגש 1 | פותחים תיק: מהו עולם המשפט בכלל ועולם המשפט הפלילי בפרט ?

|                |                                                                                                                                                                              |
|----------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| פתח            | תרגיל "זירת פשע" — מקרה בוחר לדוגמא (אמיתי או מבוסס על עובדות אמיתיות) מוצג בלי פתרון, והכיתה מתבקשת להחליט: מי אשם, ולמה בכלל זה משנה?                                      |
| תכני המפגש     | מה מבדיל דין פלילי מדין אזרחי • מהי "עבירה" ומדרג החומרה שלה (חטא / עוון / פשע) • מפת דרכים של כל השנה: מסלול התיק מהאירוע ועד גזר הדין, כולל כל התחנות המיוחדות שמחכות בדרך |
| פורמט הוראה    | דיון פתוח + סיעור מוחות בקבוצות                                                                                                                                              |
| מטרת המפגש     | להבין שהמשפט הפלילי הוא לא רשימת חוקים יבשה אלא כלי חברתי שמגדיר מה אסור, ולמה, תוך הבנה של כיצד מערכת החוקים פועלת (חוקים מאת המחוקק וחוקי הפסיקה)                          |
| מיומנות בפוקוס | חשיבה יצירתית ופתיחות: פענוח מקרה בוחר ככלי לחשיבה מחוץ לקופסא                                                                                                               |

### מפגש 2 | יסודות העבירה: מעשה, כוונה ואשמה: בראי עבירות בקרב בני נוער

|                |                                                                                                                           |
|----------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| פתח            | מקרים קרובים לחיי בני נוער (קטטה, ונדליזם, "זה היה בצחוק") — מתי זה הופך לעבירה?                                          |
| תכני המפגש     | היסוד העובדתי מול היסוד הנפשי של העבירה - כוונה, פזיזות ורשלנות — ולמה זה משנה מבחינת הענישה • גיל האחריות הפלילית בישראל |
| פורמט הוראה    | ניתוח מקרים בקבוצות קטנות + הצגת מסקנות                                                                                   |
| מטרת המפגש     | להבין את הדרגות השונות של היסוד הנפשי וההקשר לבני הנוער                                                                   |
| מיומנות בפוקוס | מודעות עצמית: זיהוי הרגע שבין ניסיון לביצוע מעשה — זיהוי הכוונה בפעולה                                                    |

### מפגש 3 | מהזירה לחדר החקירות: חקירה וזכויות החשוד

|                |                                                                                                                                         |
|----------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| פתח            | הקרנת קטע קצר על זכויות חשודים, ואז דילמה: "המשטרה עצרה אתכם ברחוב — מה אתם באמת יודעים על הזכויות שלכם?"                               |
| תכני המפגש     | תפקיד המשטרה בחקירה ואיסוף ראיות (טביעות אצבע, DNA — ברמת היכרות) • חזקת החפות, הזכות לשתיק והזכות לייצוג • גבולות הסמכות במעצר ובחיפוש |
| פורמט הוראה    | משחק "פענוח תיק" קצר + משחק תפקידים (חקירה מדומה)                                                                                       |
| מטרת המפגש     | להכיר את שלב החקירה כתשתית להליך הפלילי, מתוך ההבנה שגם לחשוד יש זכויות מוגנות בהליך הפלילי, וזוהי לב ליבה של מערכת דמוקרטית            |
| מיומנות בפוקוס | איזונים ובלמים בכל מערכת חוקית                                                                                                          |

### מפגש 4 | שלושת הכובעים: המחוקקת, המבצעת, השופטת

|             |                                                                                                                                                                                           |
|-------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| פתח         | דילמה יומיומית מהחיים של בני הנוער (למשל "איסור טלפונים בבית הספר") שהופכת לתרגיל תחנות: בכל תחנה חובשים כובע אחר                                                                         |
| תכני המפגש  | תחנה 1 — כובע המחוקקת: מנסחים את הכלל • תחנה 2 — כובע הרשות המבצעת: מחליטים איך אוכפים ומה קורה כשמפרים • תחנה 3 — כובע השופטת: דנים במקרה גבולי ומכריעים • הפרדת הרשויות ואיזונים ובלמים |
| פורמט הוראה | סבב תחנות חווייתי בקבוצות קטנות                                                                                                                                                           |
| מטרת המפגש  | הבנה חווייתית של הפרדת הרשויות                                                                                                                                                            |

|                |                                                                                             |
|----------------|---------------------------------------------------------------------------------------------|
| מיומנות בפוקוס | גמישות מחשבתית: לראות אותה סוגיה משלוש נקודות מבט שונות ולגלות שלכל אחת יש זווית ראייה שונה |
|----------------|---------------------------------------------------------------------------------------------|

**מפגש 5 | ביקור בבית משפט: צפייה בדיונים אמיתיים מהשטח**

|                |                                                                                                                         |
|----------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| פתיח           | מפגש בבית משפט שלום במחוז מרכז וצפייה בדיונים                                                                           |
| תכני המפגש     | ביקור מודרך באולם דיונים וצפייה בדיון פתוח לציבור (בכפוף לתיאום ולזמינות) • שיחת סיכום: מה דמיינו מול מה שראינו במציאות |
| פורמט הוראה    | סיור מודרך מחוץ לכיתה + דיון מסכם                                                                                       |
| מטרת המפגש     | לחוות ממקור ראשון את מה שנלמד עד כה — במקום עוד שיעור על ראיות ועדים, לראות חקירה נגדית אמיתית קורית מול העיניים        |
| מיומנות בפוקוס | יציאה מאזור הנוחות                                                                                                      |

**מפגש 6 | טעימה: מי בודק את המדינה? משפט מנהלי ★ טעימה — משפט מנהלי**

|                      |                                                                                                                                                        |
|----------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| פתיח                 | "האם המדינה עצמה כפופה גם היא לחוקים?" — שאלה שמפתיעה תלמידים שרגילים לחשוב על החוק כמשהו שרק אוכף עליהם                                               |
| תכני המפגש           | מהו משפט מנהלי וביקורת שיפוטית על רשויות • איך מתקבלות החלטות ממשלתיות (מכרזים, רישוי, תקציב) ומי מפקח עליהן • יום בחיים של יועץ/ת משפטי/ת בגוף ממשלתי |
| פורמט הוראה          | הרצאת אורח/ת + שיח פתוח                                                                                                                                |
| מטרת המפגש           | לחשוף עולם משפטי נוסף שרוב התלמידים לא מכירים כלל — המדינה עצמה כפופה לחוק                                                                             |
| מיומנות בפוקוס       | שיח פתוח מול גורם חיצוני מנחה                                                                                                                          |
| את מי לתאם           | עו"ד ממשרד ממשלתי (למשל משרד האוצר/בג"צים)                                                                                                             |
| אם אין אורח/ת זמינים | אני מלמדת "מי שומר על השומרים" — מבוא קצר לביקורת שיפוטית על רשויות                                                                                    |

**מפגש 7 | יום מעשי (חלק א'): הכנת התיק - משפט מבויס**

|                |                                                                                                     |
|----------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|
| פתיח           | חלוקת תפקידים — שופט/ת, תובע/ת, סנגור/ית, נאשם/ת, עדים                                              |
| תכני המפגש     | כל קבוצה מקבלת תיק פלילי מדומה ובונה טיעונים, שאלות לעדים ואסטרטגיה • הכנת חקירה ראשית וחקירה נגדית |
| פורמט הוראה    | עבודה בקבוצות תפקידים, בליווי צמוד                                                                  |
| מטרת המפגש     | הכנה מלאה לקראת קיום המשפט המדומה במפגש הבא                                                         |
| מיומנות בפוקוס | עבודת צוות תחת לחץ: חלוקת תפקידים והכרעה משותפת גם כשיש בקבוצה דעות שונות על האסטרטגיה הנכונה       |

**מפגש 8 | יום מעשי (חלק ב'): קיום המשפט המבויס**

|             |                                                                                                    |
|-------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------|
| פתיח        | המשפט המבויס עולה לאוויר — כולל טקס פתיחה קצר                                                      |
| תכני המפגש  | ניהול מלא של הדיון: פתיחה, עדויות, סיכומים והכרעת דין • דיון מסכם: "מה למדנו על עצמנו ועל המערכת?" |
| פורמט הוראה | סימולציה חוויתית מלאה                                                                              |
| מטרת המפגש  | השיא החוויתי של הסמסטר — ממחיש בפועל את כל מה שנלמד,                                               |

|               |                                                                      |
|---------------|----------------------------------------------------------------------|
| מיומנות בפקוס | עמידה מול קהל: חשיבה מהירה על הרגליים והתמודדות עם אי-ודאות בזמן אמת |
|---------------|----------------------------------------------------------------------|

מפגש 9 | אחרי גזר הדין: צפייה ב"ילד רע" ודיון

|               |                                                                                                                                                                  |
|---------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| פתיח          | היום נצפה במה קורה בשטח אחרי גזר הדין - התבוננות על ענישה הלכה למעשה בקרב בני נוער                                                                               |
| תכני המפגש    | צפייה בקטע נבחר מהסדרה "ילד רע" (המתרחשת בכלא אופק המיועד לבני נוער) על נוער בסיכון • תיאוריות ענישה — הרתעה, גמול, שיקום • בית המשפט לנוער בישראל וענישה חלופית |
| פורמט הוראה   | צפייה בקטע נבחר + דיון מונחה ורגיש                                                                                                                               |
| מטרת המפגש    | לעורר מחשבה על תכליות הענישה השונות והשלכותיהן                                                                                                                   |
| מיומנות בפקוס | אמפתיה ופרספקטיבה: הבנה רגשית של איך בחירות מובילות לתוצאות                                                                                                      |

מפגש 10 | מפגש סיום סמסטר: יום בחיים האמיתיים של פרקליט/ה ★ אורח/ת ליבה — פרקליטות

|                      |                                                                                                                          |
|----------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| פתיח                 | פתיחה עם שאלה לאורח/ת מהקהל, שנאספה מהתלמידים מראש                                                                       |
| תכני המפגש           | הרצאת אורח/ת מהפרקליטות: תיקים אמיתיים (מותאמים לגיל), דילמות מהשטח, מסלול קריירה במשפט הפלילי • מושב שאלות ותשובות פתוח |
| פורמט הוראה          | הרצאת אורח + שיח פתוח                                                                                                    |
| מטרת המפגש           | לחבר את כל מה שנלמד למציאות מקצועית אמיתית, לתת השראה, ולסיים את הסמסטר בגובה עיניים ובחווייה בלתי נשכחת                 |
| מיומנות בפקוס        | שיחה עם דמות סמכות מגובה עיניים: לשאול שאלה אישית וסקרנית ולא רק "תלמידותית"                                             |
| את מי לתאם           | פרקליט/ה מפרקליטות מחוז מרכז                                                                                             |
| אם אין אורח/ת זמינים | יש לי ניסיון אישי בפרקליטות — להוביל בעצמי את המפגש כ"יום בחיי" מבוסס תיקים ומקרים מהניסיון                              |

## סמסטר ב' — פשע ברשת: משפט פלילי בעידן הדיגיטלי

### מפגש 11 | החוק בראי הרשתות החברתיות

|                |                                                                                       |
|----------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
| פתיח           | מיפוי מהיר: "כמה מהחיים שלכם קורים ברשת?"                                             |
| תכני המפגש     | סקירת עבירות נפוצות במרחב המקוון • למה מדובר בתחום כל כך מאתגר למחוקק ולרשויות האכיפה |
| פורמט הוראה    | דיון פתיחה + מיפוי משותף על הלוח                                                      |
| מטרת המפגש     | למסגר את התחום כחלק מהותי מחיי היומיום שלהם                                           |
| מיומנות בפוקוס | מודעות עצמית דיגיטלית: הסתכלות כנה על דפוסי ההתנהגות שלי ברשת                         |

### מפגש 12 | כוחה של מילה: לשון הרע והסתה ברשת

|                |                                                                                                                                                                            |
|----------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| פתיח           | מה קורה כשמילה הופכת למציאות? ואז: פוסט או תגובה אמיתיים (מוצגים באנונימיות) — עבירה, או חופש ביטוי?                                                                       |
| תכני המפגש     | כוחן של מילים וסמלים בעולם — איך המשפט כולו בנוי על מילים שיוצרות מציאות (חוזה, פסק דין, חוק) • לשון הרע והסתה • גבולות חופש הביטוי ברשת • אחריות פלילית מול אחריות אזרחית |
| פורמט הוראה    | פתיחה מחשבתית-אישית + דיבייט מובנה בין שתי עמדות                                                                                                                           |
| מטרת המפגש     | לחדד את הגבול העדין בין חופש הביטוי לעבירה פלילית                                                                                                                          |
| מיומנות בפוקוס | הבנת המשקל האמיתי שיש למילים שלי כלפי אחרים, ברשת ומחוצה לה                                                                                                                |

### מפגש 13 | טעימה: כשהאזרח תובע את המדינה — משפט חוקתי ובג"צים ★ טעימה — משפט חוקתי

|                      |                                                                                                                                       |
|----------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| פתיח                 | "מותר להגיד הכל? מי בכלל מחליט?" — חיבור ישיר לדיון על חופש הביטוי במפגש הקודם, הפעם דרך זכות חוקתית ולא עבירה פלילית                 |
| תכני המפגש           | מהי עתירה לבג"ץ ואיך היא שונה מתביעה רגילה • זכויות יסוד בישראל (במיוחד חופש הביטוי) וההגנה עליהן • סקירת פרשה חוקתית מוכרת ומשמעותית |
| פורמט הוראה          | הרצאת אורח/ת + שיח פתוח                                                                                                               |
| מטרת המפגש           | ללמוד שיש עוד דרך להיאבק על זכויות — לא רק דרך המשטרה והפרקליטות אלא דרך בג"ץ                                                         |
| מיומנות בפוקוס       | להבין שיש דרך לגיטימית ואמיצה להיאבק על מה שחשוב לי                                                                                   |
| את מי לתאם           | עו"ד ממחלקת בג"צים                                                                                                                    |
| אם אין אורח/ת זמינים | את מלמדת בעצמך "כשהאזרח תובע את המדינה" — מבוא קצר לבג"ץ דרך פרשה מוכרת אחת הקשורה לחופש ביטוי                                        |

### מפגש 14 | בריונות ברשת והטרדה מקוונת

|             |                                                                                          |
|-------------|------------------------------------------------------------------------------------------|
| פתיח        | נתון סטטיסטי מטלטל על היקף התופעה בקרב בני נוער בישראל                                   |
| תכני המפגש  | הטרדה מקוונת ו"סטוקינג" דיגיטלי • השלכות משפטיות ונפשיות • כלים מעשיים לדיווח ולהתמודדות |
| פורמט הוראה | סדנה + שיח בקבוצות קטנות (נושא רגיש — דורש הנחיה קשובה)                                  |

|                |                                                                             |
|----------------|-----------------------------------------------------------------------------|
| מטרת המפגש     | מודעות וכלים מעשיים לצד הידע המשפטי                                         |
| מיומנות בפוקוס | זיהוי גבולות בריאים: מתי מבקשים עזרה, איזלו כלים ואיך תומכים בחבר/ה שנפגע/ה |

**מפגש 15 | מי רואה אותי? פרטיות בעידן הדיגיטלי**

|                |                                                                                                          |
|----------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| פתיח           | תרגיל מיפוי: "כמה מידע יש עליכם ברשת בלי שידעתם על כך?"                                                  |
| תכני המפגש     | הזכות לפרטיות וחוק הגנת הפרטיות • מה מותר לחברות טכנולוגיה לעשות עם המידע שלנו • מה מותר ומה אסור למשתרה |
| פורמט הוראה    | הדגמה מעשית (בדיקת "טביעת רגל דיגיטלית" בצ'אט gpt) + דיון                                                |
| מטרת המפגש     | להפוך את "הזכות לפרטיות" למושג משפטי מוחשי                                                               |
| מיומנות בפוקוס | קבלת החלטות מודעת: מה אני בוחר/ת לחשוף על עצמי, ולמה                                                     |

**מפגש 16 | מפגש העצמה: האני הפנימי מול האני החיצוני - בעידן הדיגיטלי**

|                |                                                                                                                                                                                                      |
|----------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| פתיח           | תרגיל אישי: מציירים/כותבים את עצמכם כפי שאתם מכירים את עצמכם מבפנים, ולצדו — איך אתם חושבים שאחרים רואים אתכם. איפה הפער?                                                                            |
| תכני המפגש     | החיבור בין האני הפנימי לאני החיצוני, ולמה זה קשה במיוחד בגיל הזה בעידן הדיגיטלי • השראה מעולם המשפט: גם שופט/ת או פרקליט/ה "לובשים תפקיד" (גלימה, שפה רשמית) בלי לאבד את עצמם — איך עושים את זה נכון |
| פורמט הוראה    | תרגיל רפלקציה אישי (כתיבה/ציור) + מעגל שיתוף מבוקר (השתתפות בשיתוף היא בבחירה חופשית)                                                                                                                |
| מטרת המפגש     | ביטחון עצמי שנשען על היכרות עם עצמך, לא על "משחק תפקיד" — הכנה פנימית לקראת הסימולציה המסכמת                                                                                                         |
| מיומנות בפוקוס | ביטחון עצמי אותנטי: לגלות שאפשר לעמוד מול אחרים בלי לוותר על מי שאני באמת                                                                                                                            |

**מפגש 17 | עבירות מחשב והונאות רשת**

|                |                                                                                                                                                                       |
|----------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| פתיח           | סיפור פריצה מוכר (מותאם לגיל) — "האקר: גיבור או עבריין?" ולצדו דוגמת שהתפרסם בתקשורת                                                                                  |
| תכני המפגש     | חוק המחשבים ועבירת הגישה הבלתי מורשית • וירוסים ותקיפות כופרה, והגבול בין "פצחן אתי" לעבריין • עבירת ההתחזות, הונאות רשת נפוצות המכוונות לבני נוער, ואיך מזהים דיפייק |
| פורמט הוראה    | הרצאה אינטראקטיבית + משחק "זוה את ההונאה"                                                                                                                             |
| מטרת המפגש     | הבנת עבירות המחשב וההונאות הדיגיטליות הרלוונטיות ביותר לחיי בני נוער מחוברים                                                                                          |
| מיומנות בפוקוס | ספקנות בריאה: לא לקחת כל דבר שרואים ברשת כפשוטו, ולתרגל בדיקה לפני האמנה                                                                                              |

**מפגש 18 | כשהפוגע או הנפגע הוא בן נוער: מפגש עם נפגעת עבירה ★ אורחת רגישה — נפגעת עבירה**

|             |                                                                                                                                 |
|-------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| פתיח        | מקרה מוכר, מוצג באופן מוכלל ואנונימי, בקרב קטינים — ואז מרחב לפגוש סיפור אמיתי, בזהירות ובכבוד                                  |
| תכני המפגש  | קטינים כפוגעים וכנפגעים ברשת • אחריות פלילית של קטינים • שיחה עם נפגעת עבירה (מותאמת, בליווי מקצועי) • גורמי סיוע ותמיכה זמינים |
| פורמט הוראה | דיון מונחה ורגיש + מפגש עם אורחת, בליווי מידע ברור על גורמי עזרה                                                                |
| מטרת המפגש  | מודעות קריטית להגנה עצמית ושמירה ברשת, לצד הפניה ברורה לעזרה במקרה הצורך,                                                       |

|                      |                                                                                                                                                                           |
|----------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| מיומנות בפוקוס       | הקשבה אמפתית: נוכחות רגשית מול סיפור                                                                                                                                      |
| את מי לתאם           | מומלץ למצוא דרך ארגון ליווי נפגעי עבירה (למשל ניצן, אחריי, או הלשכה לסיוע לנפגעי עבירה במשרד המשפטים) ולא בפנייה אישית ישירה — כדי להבטיח ליווי מקצועי והסכמה מדעת אמיתית |
| אם אין אורח/ת זמינים | אם לא נמצאה אורחת מתאימה בזמן, המפגש מתקיים במלואו על בסיס התוכן הקיים (סקסטורשן, קטינים כפוגעים/נפגעים, גורמי סיוע) — הערך החינוכי לא נפגע                               |

מפגש 19 | בית משפט 2.0: סימולציית סייבר מסכמת

|                |                                                                                                                              |
|----------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| פתיח מרתק      | "התיק" נחשף: פרשת פריצה או הטרדה מקוונת מדומה, מבוססת על כל מה שנלמד                                                         |
| תכנים מרכזיים  | חלוקת תפקידים מלאה (שופט/ת, תביעה, הגנה, נאשם/ת, עדים) • בניית טיעונים על בסיס עבירות הסייבר שנלמדו • ניהול הדיון והכרעת דין |
| פורמט הוראה    | סימולציה חוויתית מלאה                                                                                                        |
| מטרת המפגש     | יישום מלא של כל תכני הסמסטר בפורמט חוויתי                                                                                    |
| מיומנות בפוקוס | שילוב כל המיומנויות שנרכשו השנה בו-זמנית: ביטחון, עבודת צוות, האזנה וטיעון — השיא של התהליך האישי                            |

מפגש 20 | מפגש סיום שנה: מבצע דיגיטלי — מבט מבפנים ★ אורח/ת ליבה — משטרה / יחידת סייבר

|                      |                                                                                                                                                                                                                        |
|----------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| פתיח מרתק            | פתיחה עם שאלות שנאספו מהתלמידים מראש לאורח/ת                                                                                                                                                                           |
| תכנים מרכזיים        | הרצאת אורח/ת מיחידת הסייבר (משטרה או פרקליטות): מהי ראייה דיגיטלית ואיך אוספים אותה, צווי חיפוש למכשירים, אתגרי אכיפה חוצת-גבולות, סיפורי מקרה אמיתיים ומסלול קריירה • מושב שאלות ותשובות • טקס סיום קצר וחלוקת תעודות |
| פורמט הוראה          | הרצאת אורח + טקס סיום                                                                                                                                                                                                  |
| מטרת המפגש           | סיום מרגש ומשמעותי עבור הנערים והנערות - עם חלוקת תעודות                                                                                                                                                               |
| מיומנות בפוקוס       | סגירת מעגל: גאווה אישית על תהליך שעברו — מהילד/ה שנכנס/ה בספטמבר, למי שיוצא/ת עכשיו                                                                                                                                    |
| את מי לתאם           | חוקר/ת מיחידת הסייבר (משטרה/פרקליטות)                                                                                                                                                                                  |
| אם אין אורח/ת זמינים | את מלמדת בעצמך את יסודות החקירה הדיגיטלית מתוך הניסיון שלך במחלקת הסייבר בפרקליטות, וטקס הסיום מתקיים כרגיל                                                                                                            |